

Praha 17. 10. 2024

Osteoporózu záchyt potvrdí u každého pátého pacienta

Řídnutí kostí neboli osteoporóza ohrožuje v české populaci dle odborných odhadů až 750 tisíc osob. Léčí se s ním však jen zlomek těch, kterých se týká. Mezi klienty VZP to vloni bylo zhruba 130 tisíc lidí, v naprosté většině (120 tis.) šlo o ženy. Každá druhá žena a každý pátý muž ve věku nad 50 let přitom utrpí osteoporotickou zlomeninu. Jedná se často o fraktury krčku, obratle či zápěstí, tedy zlomenin, které jsou ve vyšším věku pacienta často doprovázeny fatálními následky. Program časného záchytu osteoporózy, který VZP spustila v dubnu 2023, potvrdil diagnózu u každého pátého pacienta.

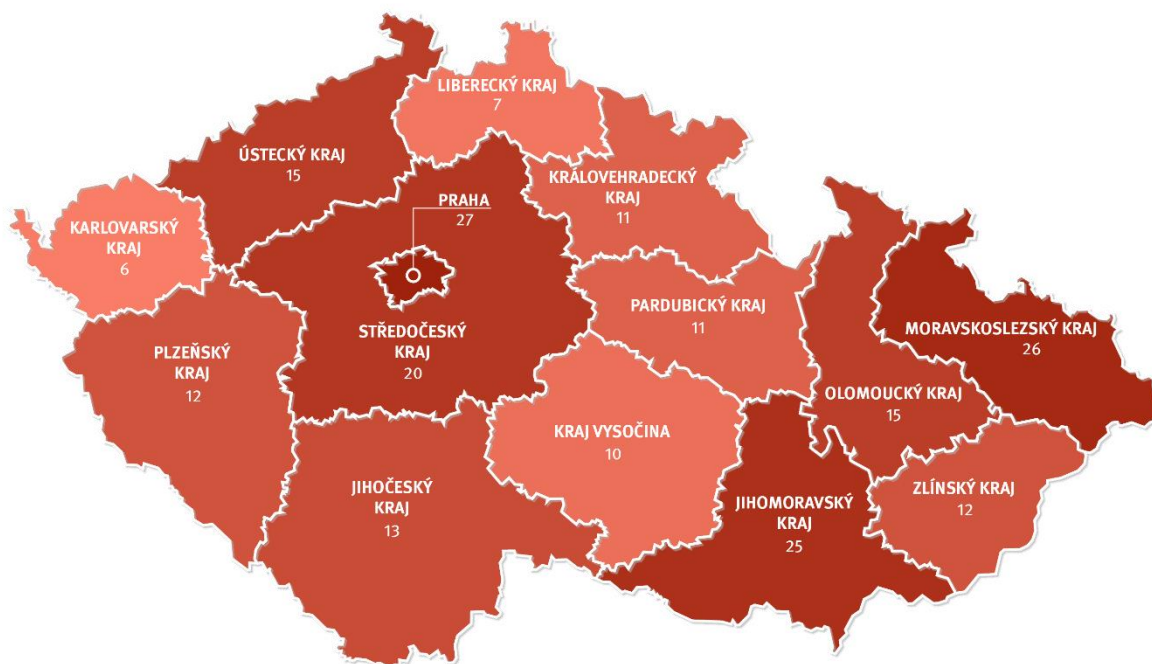
Programem časného záchytu osteoporózy prošlo během 16 měsíců trvání 230 tisíc klientů VZP, z nich 166 tisíc bylo indikováno k vyšetření denzitometrem. „Aktuálně již 100 tisíc našich klientů bylo na denzitometru vyšetřeno. Z dat, která tak máme aktuálně k dispozici, vyplývá, že každý pátý z nich skutečně trpí osteoporózou,“ vysvětluje Jan Bodnár, náměstek ředitele VZP pro zdravotní péči. Klíčové podle něj bylo zapojit do populačního programu lékaře primární péče, tedy všeobecné praktické lékaře a gynekology: „To se u všech smluvních partnerů podařilo velmi rychle. Záchyt osteoporózy se tak v cílové populaci už dnes automaticky provádí jako součást preventivní prohlídky jak u praktiků, tak gynekologů.“ Pokud je u pacienta odhalena osteoporóza, může být ihned léčen. Pokud ne, určí lékař dle výsledků termín opakovaného vyšetření.

„U každého pátého pacienta, resp. páté pacientky, která byla zařazena do programu, byla osteoporóza fakticky potvrzena. U lidí starších 80 let záchyt překročil dokonce 40 %. To je i v reálných číslech vysoký počet pacientů, kterým program už dnes pomáhá předcházet životním komplikacím. Považuji to za mimořádně dobré výsledky během velmi krátké doby,“ říká MUDr. Richard Pikner, místopředseda odborné Společnosti pro metabolická onemocnění skeletu ČLS JEP. Už první sběr těchto dat po zavedení programu podle něj navíc potvrzuje výsledky zahraničních studií: „Česká data od počátku kopírují výskyt osteoporózy v cílové populaci i v dalších zemích. Potvrzuje nám to, že parametry záchytu jsme dobře definovali a síť DXA je také dobře regionálně rozložena.“

V dubnu 2023, kdy VZP program spustila, byly technické i personální kapacity pro záchyt osteoporózy zcela nedostatečné. „Počet denzitometrů v terénu byl doslova žalostný. V celé republice bylo 90 přístrojů a nebyla výjimka, kdy na celý kraj byl jeden dva denzitometry. Bylo nám jasné, že jejich počet musíme masivně navýšit. To se podařilo mnohem dříve, než jsme si na jaře 2023 dokázali představit,“ říká Jan Bodnár. Cílem VZP bylo do roku 2030 zajistit 20 DXA na milion obyvatel. Tento stav dosáhla v září letošního roku. „Momentálně máme v terénu 210 přístrojů. Například na Vysočině, kde byl ještě před dvěma lety jediný denzitometr na celý kraj, je jich dnes deset,“ doplňuje Bodnár. Síť už také rovnoměrně pokrývá celou ČR. K nejčastějším pracovištím s DXA patří oddělení radiologie (25 %), víc než pětinu (22 %) tvoří ordinace gynekologů a zhruba 16 % ordinace praktických lékařů.

Léčba

Pokud je osteoporóza odhalena včas, spočívá léčba primárně v potravinových suplementech, konkrétně v dostatečném přísunu vápníku a vitamínu D, které napomáhají zpomalit řídnutí kostí. Pokud je nález natolik závažný, že by pouhé doplňky stravy již nebyly postačující, je na pořadu hormonální léčba. Teprve následně se jedná o léčbě tzv. bisfosfonáty, které dokáží redukovat poškození kostí. Také tuto léčbu může nasadit kromě specialisty i gynekolog nebo praktický lékař.

Seznam zapojených ordinací (ale například i odkaz na dotazník FRAX) najdete zde:

[Populační program časného záchytu osteoporózy v ČR - VZP ČR](#)

Viktorie Plívová

Tisková mluvčí